

2. LECKE: ISTEN DÖNTÉSRE HÍV: AZ EMBER DÖNTÉSE

(1Móz 3,1–24)

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák
óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* Dr. Török István: Dogmatika, Amsterdam, 1985. Heidelbergi Káté; Fekete Károly: A Heidelbergi Káté magyarázata, Kálvin Kiadó, 2013. Keresztyén Bibliai Lexikon, Kálvin Kiadó, 2000.)

A bűneset:

A bűnbeesés története arra felel, hogy hogyan vált az ember olyanná, amilyen most, azaz esendővé, bűnössé.

A bűnbeesés történései 3 lépésbe sorolhatók:

- Isten parancsa, tiltása: Tilos enni egy adott fáról.
- Kétkedés: A parancs után a Sátán kétkedést ébresztő hangját meghallgatja az ember. Elhiszi a rosszat Istenről, és bizalma meginog a Teremtőjében. Hallgat a kísértő szóra.
- Parancsszegés: Ádám és Éva Isten parancsa ellenére cselekszik.

A bűneset következménye:

Az Ádám név személynév és egyben az egész emberi nemet jelenti. Így az első emberpár engedetlenségénél az egész emberi nemzetség jelen van, így a következménye az egész emberi nemzetségre kihatott. Ez által az egyetlen engedetlenség által az ember eredeti büntelen állapota szűnt meg. A büntelen állapotban az ember képes volt nem vétkezni. Miután az emberi természet megromlott, az ember már nem képes többé nem vétkezni. Nem képes az eredeti, tökéletes kapcsolatra Teremtőjével.

Az ember bűnös természete megmutatkozik abban, hogy természet szerint hajlandók vagyunk arra, hogy Istent és felebarátunkat gyűlöljük (HK 5. káté kérdés-felelet). A bűn hatása: az emberi kapcsolatokat rombolja, nem csak arra az emberre van hatással, aki elköveti, hanem a másik emberre is, aki ellen a bűnt elkövetik. A bűneset következménye: az ember eltéveszti a célt. A bűn tehát céltévesztés, Isten elleni engedetlenség és lázadás. A bűnbeesett ember ismeri a jót, mégsem cselekszi. A bűnbeesett ember folyamatosan megszegi az szeretet törvényét, ezért megváltásra szorul.

Mi a bűn?

A Biblia a bűn eredetét nem magyarázza, csak a tényét tárja az ember elé a Szentírás. Az első bűn lényegét tekintve: engedetlenség volt. Isten szabadságot adott az embernek, hogy eldöntse, hogy akar-e engedelmeskedni neki vagy nem. Az első emberpár szabadságában vétkezett. A bűn lázadás Isten ellen, szembeszegülés a törvényével. A bűn akkor is Isten elleni lázadás, ha egy másik teremtmény ellen irányul. A Szentírás több metaforát is használ a bűnre: teher, adósság, céltévesztés, letérés az útról, eltévelyedés, hűtlenség, szolgaság. A bűn következménye (és büntetése) a szenvedés és a halál. A bűn a bűnös, megromlott természetet jelenti. Az a bűn, hogy az ember Isten nélkül akart élni, anélkül, hogy a Teremtőtől fogadja el, hogy mi a jó és a rossz. Ez a lázadás. Természet szerint minden

ember bűnös, akkor is, ha a cselekedetei a világ szemében jók. A bűn átkától kizárólag Jézus kereszthalála szabadíthat meg.

Bűn hatalmának legyőzése:

A Biblia alapvetően mindig a bűnbocsánat összefüggésében beszél a bűnről. Már a bűneset után Isten ígéretet tesz arra, hogy a bűn hatalmát legyőzi Krisztus. „*Ellenségeskedést támasztok közted és az asszony közt, a te utódod és az ő utódja közt: ő a fejedet tapossa, te meg a sarkát mardosod.*” (1Móz 4,15) Ez a leírás a bűn hatalmának a legyőzéséről szól. Isten ígéretet tesz arra, hogy a bűn majd nem lesz képes az embert örökre elszakítani Istentől, mert jön az ember utódja, és legyőzi a kígyó utódját.

Bűnök (többes számban):

Az egyes bűnök pedig abból következnek, hogy nem vagyunk kapcsolatban Istennel, és rossz döntéseket hozunk, hallgatunk a Kísértőre. A bűnök ellen küzdünk, és az egyes bűnök ellen kérjük Isten Szentlelkének erejét. „*Hiszen ha jól cselekszel, emelt fővel járhatsz. Ha pedig nem jól cselekszel, a bűn az ajtó előtt leselkedik, és rád vágyódik, de te uralkodjál rajta.*” (1Móz 4,7) Az egyes bűnöknek Isten ereje által lehet ellenállni.

Lelkiismeret:

Olyan belső képesség, amely révén az ember képes megítélni, hogy saját tettei jók vagy rosszak. Ez a képesség gyötrő, rossz érzést kelthet az emberben, ami visszatarthatja a rossz cselekvésétől.

Ádám és Éva elrejtőzködik a bűn elkövetése után. Menekülnek Isten elől. Ez a belső lelkiismereti mérce egyénileg különböző lehet, és a bűnös alaptermészet okán nem is tökéletes, mégis fékező ereje lehet. A tiszta lelkiismeret: szabadság a bűntől. Ezt Jézus kereszthalála adja meg.

VALLÁSPEDAGÓGIAI ALAPVETÉS

(*Felhasznált irodalom:* F. Schweitzer: Vallás és életút, Kálvin Kiadó, Budapest, 1998.

Erik. H. Erikson: Gyermekkor és társadalom; K. Frielingsdorf: Istenképek – ahogyan gyógyítanak és betegé tesznek)

A bűnről való beszéd az egyik legnehezebb területe a katechézisnek. Két tévedésbe és csapdába könnyű esni. Az egyik véglet szerint szüntelenül csak a bűnről és a bűnös emberről van szó. Itt a tanulók számára egy félelmetes óra is lehet a hittan, ahol a lelkiismeretük terhelődik és folyamatosan erősödik a büntudat érzése. A másik véglet pedig, ha nem beszélünk semmilyen módon a bűnről. Ekkor egy hamis és egyáltalán nem biblikus képet mutatunk fel. Ez ugyan lehet pozitív kicsengésű, de a Szentírás alapján nem hiteles. Ötödikes korban mindenképpen szükséges a bűnről és a bűnesetről beszélni. Erik. H. Erikson elméletét alapul véve ezt a korosztályt a teljesítmény és a kisebbség kettőssége jellemzi. Nem kimondottan a büntudat áll a középpontban, de egy csökkent értékűség, ill. kisebbségi érzés erősen megjelenhet a gyermekekben. Ahogyan a Szentírás, mi is csak a megváltás és a bűnbocsánat összefüggésében beszélhetünk a bűnről és az emberi bűnösségről. Ezzel ugyanis nem a csökkent értékűséget (bűnös és elvetendő vagy),

hanem a Szentírás reális emberképét tudjuk felmutatni (az ember bűnös, de Isten által megváltott).

A bűnről való tanítás során szintén fontos szempont az, hogyan beszélünk Istenről. Egy büntető, haragvó, szorongást keltő Isten képét kommunikálhatjuk akaratlanul is a rosszul megválasztott szavakkal vagy éppen elítélő magatartással. Ehelyett figyeljünk arra, hogy a biblikus igazságos és következetes, de szerető és könyörülő Isten képét tolmácsoljuk a gyermekek számára.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, énektanulásban, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerje és a tankönyv, hittanoktató segítségével tudja elmondani a bűnest történetét. ○ Tudja segítséggel megfogalmazni mi lett Ádám és Éva bűnének a következménye. ○ Ismerje és tudja elmondani segítséggel, hogy Isten hogyan szabadítja meg az embert a bűntől. ○ Ismerje és segítséggel értelmezze a lecke Igéjét: 2Korinthus 5,17 	<ul style="list-style-type: none"> • Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, énektanulásban, közös éneklésben, imádkozásban. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja tankönyvi szöveg alapján elmondani a bűneset történetét. ○ Tudja elmondani, megfogalmazni mi a bűn és mi lesz a következménye. ○ Tudja elmondani a tankönyvi szöveg alapján, hogy Isten hogyan szabadítja meg az embert a bűntől. ○ Tudja értelmezni a lecke Igéjét: 2Korinthus 5,17

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT

Fő hangsúly: Az Isten és az ember szeretetkapcsolata

Kognitív cél: Alapvető ismeretek átadása Isten és az ember szeretetkapcsolatáról, és a bűn megjelenéséről és hatásáról az ember életében.

Affektív cél: A kapcsolatok bizalmi háttérének és megromlásának feltérképezése, és tudatosítása korosztályi szinten

Pragmatikus cél: Lehetőség biztosítása az Istennel való kapcsolat kialakulására/erősítésére közös imádkozással.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
<p>Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása</p>	<p>Beszélgetés: Milyen volt Isten és az ember kapcsolata a teremtéskor? Feladat: Kiscsoportokban gyűjtsünk példákat arra, hogy milyen jó és milyen rossz dolgok történnék a világban!</p> <p>1. PPT bemutató: Olvassatok a tankönyv képeiről! PowerPoint bemutatót is vetíthet a hittanoktató a teremtett világ szépségeiről és az emberi rombolásról a természetben, társadalomban, emberi kapcsolatokban. Beszéljünk a gyerekek saját tapasztalatairól is.</p> <p>Beszélgetek arról, hogy mit mondott Isten minden nap után? Milyenek látta a világot? (Isten teremtése jó, egy élhető világot teremtett nekünk.) Milyenek látjuk ma a világot, környezetünket? Szerintetek miért változott meg mindez? Kapcsolódó feladat: munkafüzet 3.</p> <p>Instrukció: Választási lehetőségek (lényegük és nem a megfogalmazásuk szerint): törvények, Biblia, könyvek igazságtartalma, szülők, felnőttek tapasztalata. A gyerekek saját véleményeiket fogalmazzák meg! Pl. filmekből, tévéből vagy a barátoktól is lehet jót tanulni. Nem az üzenethordozó vagy az életkor dönti el, mi a jó, hanem a gondolat, a cselekvés igazságtartalma.</p> <p>Kapcsolódó feladat: munkafüzet 4. feladat Kapcsolódó feladat: munkafüzet 3. feladat</p> <p>3. Aranymondás: Gondolkozzatok el azon, vajon ki tud visszavezetni minket Istenhez? Ki tudja a lázadást, a bűnt eltörölni az életünkben? Kapcsolódó feladat: munkafüzet 4. feladat</p> <p><i>Ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre. (2Kor 5,17)</i></p> <p>Énekjavaslat: Új szívet adj, Uram énnem!</p>	<p>Közös beszélgetés vagy csoportmunka</p> <p>Tankönyv, PPT Bűn fogalmának előkészítése</p> <p>Munkafüzet Bűn fogalmának elmélyítése, tájékozódás, véleményalkotás</p> <p>Munkafüzet A lelkiismeret fogalma, a bűn és a lelkiismeret kapcsolata. Beszélgetés, véleményalkotás</p> <p>Előkészítés Jézus váltáságának megértéséhez.</p> <p>Gyermekénekeskönyv</p>

Munkáltatás	Szituációs játékok, helyzetgyakorlatok a jó és a rossz témakörében a tankönyv feladatai alapján.	Tankönyv Drámajáték
Házi feladat	Egy olyan eset megfogalmazása, amikor megszólalt valakinek a lelkiismerete. Az eset lehet valós vagy kitalált, mai vagy régi (akár bibliakorabeli) történet is. A gyerekek szerephelyzetben sokszor őszintébbek tudnak lenni, mert belevetítik a problémáikat. Ezért nem kell erőltetni a „vallomásokat”.	Munkafüzet Lelkiismereti probléma írásbeli megfogalmazása valós vagy szerephelyzetben

TOVÁBBI ÖTLETEK:

Döntéshozatallal, döntési helyzetekkel kapcsolatos helyzetgyakorlatok, játékok (átdolgozással használhatók az adott gyermekcsoporthoz igazítva):

<http://folyoiratok.ofi.hu/uj-kozneveles/jatekgyujtemeny-3-4-resz-szemelyisegfejleszto-drog-es-alkoholmegelozo-programhoz>

Letölthető képsorozat:

<http://www.freebibleimages.org/illustrations/adam-eve-fall/>

KÉPELEMZÉSI ÉS SZÖVEGELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET

Tankönyv: 12-14. oldal

A képen látható:

Hat táblakép. Párhuzamba állított, egymásnak ellentmondó tartalmú képek. Virágos rét - füstölgő gyárkémények, szabadon élő medvék – ketrecbe zárt medvék, derűs, harmonikus utcakép - pusztuló romokban lévő utcakép.

A 13. oldalon infógrafika, az Isten és ember kapcsolatának megromlásáról.

A 14. oldalon, illusztráció: a kerúb rajza.

A szöveg: A bűneset leírása.

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

1. Képolvasási javaslat:

- Figyeljétek meg az egymás mellett lévő képeket! Mit tapasztaltok? Mi a különbség a képek között?

- Mit látsz az első képpáron? Mit lehet látni a mellette lévőn? Mi a véleményed? Miért épített az ember gyárat? Hogyan ront ez a környezetünkön? Hogyan oldanád meg ezt a problémát?
- Nézd meg a második képpárt! Milyen különbségeket veszel észre a két kép között? Miért tartja az ember az állatokat az állatkertben? Miért jobb nekik a saját környezetükben élni? Van-e mégis haszna az állatkerteknek?
- Tudod-e, hogy az állatkertben élő állatokat örökbe lehet fogadni? Miért? Mit jelenthet ez annak, aki az örökbefogadó?
- Nézd meg a harmadik képpárt! Meséljétek a társaitoknak az első, majd a második képről! Mi történhetett? Miért történt?

2. Szövegelemzés:

- Milyen szabályt adott Isten az emberpárnak az Édenkertben?
- Hogyan történt a szabályszegés?
- Ki csábította az asszonyt a szabályszegésre? Miért? Ki adott a gyümölcsből a férfinak? Miért?
- Mire döbbsentek rá? Miért?
- Mi a véleményed a történetekről?
- Mit tett Isten? Miért?
- Mi lett a büntetése az asszonynak, és mi a férfinak?
- Mi lett a büntetése a kígyónak?
- Mit tett a kerúb?
- Számodra mit üzen ez a bibliai történet? Beszéljétek meg!

BESZÉLGETÉSPONTOK AZ ARANYMONDÁSHOZ

„Ha valaki Krisztusban van, új teremtés az: a régi elmúlt, és íme: új jött létre.”

- Hogyan értelmezhetjük: „valaki Krisztusban van.”? Próbáljátok megmagyarázni!
- Érezted-e már, hogy Isten Igéje hatással van rád? Milyen érzés volt? Mondd el a többieknek!

EGYÉB ÖTLETEK

1. Élőbábos játék:

Maga a bűneset eljátszható élőbábos feldolgozással, ahol a szereplők a gyerekek és a tanár mozgatja őket ott helyben, ő mondja, hogy ki mit beszél (mintha bábozna velük.)

2. Bizalomjáték a bűn kapcsolatokat megrontó hatásához:

Indítsuk bizalomjátékokkal az órát! (valakit becsukott szemmel átvezetni érintésekkel vagy szavakkal egy akadálypályán – ezt a teremben ott helyben ki lehet alakítani. Csukott szemmel hátra dőlni, úgy, hogy tudom, hogy aki mögöttem van, elkap). Adjunk lehetőséget többeknek arra, hogy kipróbálják, milyen a bizalmi pozícióban lenni. Ezután vázoljuk fel, hogyan lehetne ezeket a játékokat elrontani: végigmennél úgy a pályán, hogy nem biztos, hogy jót akar neked, aki vezet? Hátra mernél dőlni, ha nem biztos, hogy lenne ott valaki, aki elkap? (Mondjuk a dőlés előtt dob egy kockával, és ha páros számot dob, nem kap el...) Ezeket a változatokat nem kell eljátszani, de beszéljünk róla, hogy miért nem vállalnánk így? A bűneset során is elromlott a kapcsolat Isten és ember, ember és ember között.

3. Imádságra nevelés

<p>Imaséta</p> <p>a) Három imasarak Feladatutasítás: A TK 13. oldalán szereplő képeket másoljuk le és nagyítsuk ki. Tegyük le a terem 3 sarkába.</p> <p>b) Séta Feladatutasítás: Sorban járjátok végig a sarkokat és a képeket nézve, magatokban imádkozzatok Istenhez a teremtett világért.</p> <p>c) Visszajelzés Feladatutasítás: Mondjátok el a tapasztalataitokat.</p>	<p>műfaj megfogalmazás imádkozás csoport felosztása kapcsolódás</p> <p>hely</p> <p>fejlesztési terület hittanosok</p> <p>hittanoktató</p>	<p>közbenjáró hittanosok magukban nincs</p> <p>TK 12. oldalán lévő képek lecke megbeszélése után felelősségérzet</p> <ul style="list-style-type: none">• teremben körbenjárnak• magukban imádkoznak• helyszínt előkészíti• kísér
---	---	---

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

3. feladat:

„Ismered ezt a szólást? „Meggzólalt a lelkiismerete.” Fel tudsz idézni olyan helyzetet, amikor meggzólalt a lelkiismereted? Írj vagy rajzolj egy példát!”

Instrukció:

Ne kötelezzük arra a gyerekeket, hogy megosszák a leírt példákat. De adjunk lehetőséget a közös beszélgetésre. Beszélgetésindító kérdések lehetnek pl.: Ki szeretné megosztani? Hol

érzed a testedben a lelkiismeret hangját? Milyen érzés? Mit lehet kezdeni ezzel az érzéssel? Mit lehet tenni, ha megszólal a lelkiismeret?

4. feladat:

„Jézus Krisztus neked is segít Istenre hallgatni. Olvasd el a bibliai igeverset és beszélgetek arról, hogy miben változik meg és lesz új, ha valaki Krisztushoz tartozik!”

Instrukció:

A 2Kor 5,17 alapján a megtérésről, ó- és új ember különbözőségéről beszélgethetünk a gyermekekkel. Itt különösen érdemes odafigyelni, hogy ne pusztán „okítás”, hanem valóban beszélgetés történjen.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református énekeskönyv: 215. dics. 3. 5. verse: Ím, előtted állok...

Református énekeskönyv: 220. dics. 2-4. verse: Az én búsult lelkem (+BS)

Református énekeskönyv: 223. dics. 2-3. verse: Szívem szerint (dall. RÉ 274. dics. Ki Istenének)